
КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС

Олексій Таволжанський,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри кримінально-правової політики
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого
ORCID: 0000-0001-8798-4820

Єгор Пехота,
здобувач вищої освіти першого
(бакалаврського) рівня спеціальності 081 Право
факультету слідчої та детективної діяльності
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого
ORCID: 0009-0003-1203-7767

DOI 10.32782/2306-9082/2024-55-4

УДК [343.3:342.25] (438+477+480+489)

Запобігання корупції серед органів місцевого самоврядування: досвід країн Європейського Союзу

Однією з умов побудови демократичної, правової, європейської держави є наявність ефективної системи органів місцевого самоврядування (далі – ОМС), яка виконує низку важливих функцій, зокрема управління публічними справами на місцях, забезпечення стабільності, упорядкованості відносин на місцевому рівні та гарантії прав людини [1, с. 200–204].

На жаль, наразі система ОМС в Україні залишається досить неефективною та не відповідає положенням Європейської хартії місцевого самоврядування (ратифікована у 1997 році), що в свою чергу разом з іншими наявними недоліками утворює низку проблем, зокрема

корупцію [2, с. 41–43]. До інших причин утворення корупційних проявів серед органів місцевого самоврядування також належать низький рівень моральної свідомості представників ОМС та як визначає Головкін Б. М., несприйняття та небажання органами місцевого самоврядування співпрацювати з антикорупційними активістами та громадськими організаціями, а також загальною несформованістю громадського суспільства в Україні [3, с. 105–106].

Важливо зазначити, що дана проблема розглядалася науковцями окремо, так наприклад Головкін Б. М., Рибак А. І., Таволжанський О. В., Сиромятнікова, М. С. та Хабарова Т. В.

комплексно розглядають проблему запобігання корупції, зокрема з використанням зарубіжного досвіду. В свою чергу сам процес побудови системи ОМС в країнах ЄС було проаналізовано у працях Пехоти Є. В. та Чернеженко О. М.

За даними Національного агентства запобігання корупції, станом на 2024 рік, органи місцевого самоврядування є власниками таких корупційних ризиків, які мають позначку «високий»: можливість зловживань з боку посадових осіб ОМС при розподілі коштів для виконання ремонтних робіт; можливість посадових осіб ОМС (засновника) умисно формувати залишки освітньої субвенції з метою подальшого привласнення бюджетних коштів; можливість працівників органу управління освітою в ОМС упереджено розподіляти бюджетні кошти між закладами освіти з метою власної вигоди чи вигоди близьких осіб; можливість лобювання інтересів одного із учасників бюджетного процесу щодо виділення додаткових коштів чи задоволення бюджетного запиту; непрозорі умови співпраці між обласними військовими адміністраціями, місцевими радами (їхніми головами) та громадськими, благодійними організаціями, волонтерами, які забезпечують доставку гуманітарної допомоги та інші. Також, НАЗК зазначають про негативні наслідки, що виникають внаслідок цих корупційних проявів, до них належать втрата довіри громадян до органів влади, розтрата бюджетних коштів та прийняття рішень всупереч інтересам громади [4], крім того через наявність корупційних проявів в процесі розподілення гуманітарної допомоги може виникнути втрата довіри з боку країн партнерів. Загалом наявність корупції у цьому секторі перешкоджає побудові якісної системи ОМС, демократизації та децентралізації країни, що в свою чергу гальмує процес євроінтеграції України.

Аналізуючи Єдиний звіт про осіб, які вчинили кримінальні правопорушення за січень-липень 2024 року розміщений на сайті Генеральної прокуратури було виявлено, що в зазначений період особами, які є представниками органів місцевого самоврядування було вчинено низку корупційних правопорушень, зокрема: 1) за ст. 191 Кримінального Кодексу України – 5 осіб; 2) за ст. 210 КК – 1 особа; 3) за ст. 364 КК – 22 особи; 4) за ст. 365-2 КК – 4 особи; 5) за ст. 369-2 – 2 особа. Крім того, було опубліковані дані про вчинені кримінальні правопорушення у минулих роках, згідно з якими – 110 представників ОМС були притягнуті до кримінальної відповідальності за корупцію (крім вищезазначених статей: ст. 364-1 – 21 особа; ст. 368 – 7 осіб). Ці дані підтверджують тезу про неефективність системи ОМС та наявність в ній корупції [5].

Отже, окресливши негативні наслідки та статистику, можемо наголосити на необхідності вироблення певних кроків до ліквідації вищезгаданих проблем та загалом унеможливлення корупційних проявів у секторі ОМС. Одним з фундаментальних джерел для цього процесу може стати практика європейських країн, які мають зразкову систему органів місцевого самоврядування та ефективну антикорупційну політику.

Перш за все, необхідно розглянути досвід Республіки Польща (далі РП), умови законодавчої трансформації якої були надзвичайно подібними до українських. Наразі українська система ОМС, незважаючи на ратифікацію Європейської хартії місцевого самоврядування, частково перейняла радянську модель організації місцевої влади, що проявляється в тому, що органи місцевого самоврядування на практиці часто беруть на себе відповідальність за стан усіх суспільних справ на підвідомчій території, а не лише

питань місцевого значення [2, с. 42]. З подібною проблемою стикнулася і Польща. Задля її подолання у 2002 році було запроваджено спеціальну програму для ОМС – «Прозора Польща», яка не тільки закріплювала основоположні принципи якими повинні були керуватися представники органів місцевого самоврядування, а також надавала дієві інструменти їх реалізації, як наприклад «картка послуг», в якій закріплені послуги, що повинні надаватися певною інституцією ОМС громадянам, з конкретним описом необхідних документів, часу для прийняття рішення, вартості послуги тощо. Варто наголосити, що закріплення конкретних повноважень за представниками ОМС значно зменшить область виникнення корупційних ризиків, а також дозволить ефективніше виявляти недобросовісних працівників.

Крім того, задля вирішення цієї проблеми у РП запровадили принцип «одна людина – одна справа», який полягає в тому, що громадяни мають справу з одним чиновником, який володіє усією інформацією про проблему і несе персональну відповідальність за її вирішення [6, с. 717–725]. Цей принцип також дозволить звужити поле повноважень чиновників, що в свою чергу сприятиме створенню більш децентралізованої системи органів місцевого самоврядування. В контексті реалізації цього принципу доречним також є впровадження безконтактних адміністративних послуг, при яких відсутній прямий контакт між заявником і чиновником, який є відповідальним за прийняття якогось рішення тощо. Такий підхід активно використовується у більшості європейських країн, а на важливості його впровадження в Україні наголошує О. В. Таволжанський [7, с. 135].

Також варто повернутися до проблеми низького рівня моральної свідомості серед представників ОМС. У польській структурі публічних

адміністрацій вагома увага приділяється професійним кодексам етики, які зокрема містять застереження від дій, що можуть бути трактовані як корупційні, а також є обов'язковими до вивчення та застосування [6, с. 717–725]. Взагалі запровадження подібних кодексів, проведення курсів з підвищення кваліфікації, різноманітних тренінгів є досить ефективним превентивним засобом для протидії корупції, так як завдяки високому рівню моральної свідомості кількість криміногенно деформованих осіб значно зменшується [8, с. 5–6].

Проблемою також залишається відсутність співпраці між ОМС та громадськістю. Задля її вирішення корисним буде розширення просвітницької кампанії [9], яка буде спрямована на інформування обох сторін, щодо проблеми корупції та важливості їх спільної кооперації задля її вирішення. Наприклад, у Польщі існують антикорупційні школи як для громадськості, наприклад «Szkolenia antykorupcyjne» при Центральному антикорупційному бюро, так і для представників державної та місцевої влади, наприклад «Kurs antykorupcyjny dla osób pełniących funkcje publiczne».

Прикладом ефективно реалізації антикорупційної політики та побудови якісної системи органів місцевого самоврядування беззаперечно є Данія, яка за даними Transparency International, станом на 2023, має 90 зі 100 балів в рейтингу сприйняття корупції. Така ефективність в свою чергу зумовлена наявністю якісного та функціонуючого законодавства у сфері запобігання корупції, яке в Данії представлено Кримінальним Кодексом Данії та Законом про корупцію.

Однією з головних особливостей данської антикорупційної політики є синергетичне формування як доброчесної та прозорої системи органів публічної, державної влади, так і різних заходів із запобігання корупційних

правопорушень. Важливо зазначити, що саме формування у представників різних органів влади певних морально-етичних принципів є одним з найбільш ефективних превентивних заходів запобігання корупції.

Так, задля реалізації вищезгаданого інструменту запобігання корупції в Данії з 2007 року функціонує так званий Кодекс поведінки державних службовців, який чітко роз'яснює чиновникам усі питання, щодо їх компетенцій та повноважень, норм та правил поведінки (серед яких конфіденційність та неупередженість,) а також загалом формує цілісну систему цінностей в якій хабарництво, або інші форми корупційних правопорушень є неприйнятними. Про законодавче закріплення подібних етичних правил свідчить також 16 Глава Кримінального Кодексу Данії, відповідно до положень якої здійснення корупційних правопорушень та їх проявів з боку чиновників – забороняється [10, с. 36–38].

Надзвичайно важливим елементом антикорупційної політики Данії є громадськість. Замість єдиного антикорупційного органу існує досить розгалужена система органів запобігання корупційних правопорушень, серед яких велика кількість є громадськими, зокрема Агентство міжнародного розвитку Данії (Danida), за сприяння якого було запроваджено порядок повідомлення про корупцію, а також проведено низку тренінгових курсів з питань виявлення корупції [11, с. 75].

Також важливо наголосити на перевагах вищезгаданої розгалуженої системи антикорупційних органів, серед яких: неупередженість, об'єктивності, точності та можливості більш детального моніторингу. Наприклад в Данії моніторингом та аудитом різних даних займається низка органів, зокрема Данське національне аудиторське бюро (Rigsrevisionen), Секретаріат з питань відмивання грошей та Датський Омбудсмен.

Варто згадати і про інший фактор, що забезпечує низький рівень корупції та високий рівень ефективності органів публічної влади в Данії, а саме законодавче закріплення різних соціальних пільг для датських чиновників, зокрема безкоштовні медичні послуги, якісна освіта, тощо [10, с. 36–38].

Необхідним також є детальний аналіз данської моделі органів місцевого самоврядування, що дозволить сформулювати певні практичні механізми запобігання корупції серед ОМС в Україні. Наразі адміністративний устрій Данії складає 98 муніципалітетів (комун), 5 регіонів, а також окремі адміністративні одиниці міста Копенгаген та Фредеріксберг, що мають менше прав ніж інші області.

Важливим є те, що данські ОМС мають прозорий двосторонній діалог із представниками державної влади, який полягає у тому, що губернатори провінцій як представники держави наділені перевіряти діяльність органів місцевого самоврядування для забезпечення дотримання ними вимог закону, а в свою чергу з боку ОМС мають Асоціацію місцевих влад, яка забезпечує побудову цього діалогу, а також представляє інтереси муніципалітетів у відносинах з урядом [12, с. 32].

Варто також зазначити, що незважаючи на досить високий рівень незалежності від державної влади, муніципалітети та регіони обмежені у сфері стягування податків. Наприклад, регіони мають право на створення рад шляхом прямих виборів, створення комітетів в різних сферах, мають також широкий спектр повноважень, але законодавчо не наділені статусом ОМС, що не дозволяє їм право стягувати податки. В свою чергу муніципалітети згідно з 82 Розділом Конституції Данії наділені правом «самостійно управляти власними справами під наглядом держави», тобто як свідчить коментар до Конституції на офіційному сайті датського парламенту Folketinget – муніципалітети

мають самоврядування, але контролюються державою, крім того не закріплено також і право на стягування податків [13].

Також це питання регулюється Законом про муніципальне управління та Законом про муніципальну адміністрацію, відповідно до положень яких державна адміністрація регіону має здійснювати моніторинг загального дотримання ОМС законодавства про діяльність органів влади, а фінансова звітність органів місцевої влади має підлягати незалежному аудиту [12, с. 33].

Отже, данські ОМС підлягають суровому контролю з боку держави у сфері стягування податків, а також формування та розподілу місцевого бюджету. Про це свідчить той факт, що ОМС Данії підлягають суровому нагляду з боку держави навіть при отриманні позик, які дозволяються лише у визначених сферах. Тобто Данія має типову для унітарних країн модель міжбюджетних відносин, яка полягає у делегуванні повноважень від органів державної влади до їх територіальних представників, аніж передача їх органам місцевого самоврядування [14, с. 118]. Ця модель фактично є одним з засобів запобігання корупції у Данії, через відсутність у представників ОМС постійного контакту з бюджетними коштами, що разом зі сформованими морально-етичними якостями зводить рівень корупції до мінімуму.

Вбачаємо необхідним проаналізувати досвід запобігання корупції серед ОМС Фінляндії, так як ця держава також займає провідні позиції у рейтингу сприйняття корупції Transparency International, а також має досить нестандартну для України антикорупційну політику.

По-перше, Фінляндія не має спеціалізованого законодавства із питань запобігання корупції, а поняття антикорупційної політики зводиться до загальної державної політики.

Причиною цього є той факт, що фіни не виділяють корупцію як окремий феномен злочинного світу, вони фактично визначають корупцію як його невід'ємну частину, а також приписують її до неналежного управління. Саме через це не має сенсу створювати антикорупційні органи, стратегії, розробляти законодавство тощо.

Основною перевагою фінського законодавства є також те, що в ньому визначаються основні сфери діяльності, а не конкретні види злочинів. Це дозволяє створювати превентивні заходи із запобігання певних видів правопорушення.

Усі питання пов'язанні із корупцією регулюються Кримінальним Кодексом Фінляндії (лише у формі хабарництва в публічному та приватному секторах Фінляндії), нормативно-правовими актами Європейського Союзу у сфері запобігання корупції (зокрема Конвенцією Європейського Союзу з питань корупції), а також іншими законодавчими актами пов'язаними напрямку з діяльністю представників державної, або публічної влади (Законодавства про цивільну службу, адміністративних інструкцій; Закон про місцеве самоврядування) [15, с. 1078].

В свою чергу, повноваження спеціальних антикорупційних органів у державі виконують Канцлер юстиції, Парламентський омбудсмен, які загалом контролюють діяльність органів публічної влади, а також частково Міністерство фінансів, що здійснює нагляд за фінансами муніципалітетів, які і є органами місцевого самоврядування Фінляндії за Конституцією 1999 року [12, с. 34].

Отже, окресливши основну фінського законодавства, антикорупційної політики держави, а також визначивши суб'єкт місцевого самоврядування Фінляндії розглянемо основні заходи запобігання корупції серед органів публічної влади. Перш за все, як і в Данії, найбільш ефективним

засобом запобігання корупції є етичне виховання нації, зокрема державних службовців. Фіни вважають, що якщо посадовець бере хабар, то він залежить від людини яка його дала. Загалом фінський менталітет сприймає корупцію як недопустиме правопорушення, що суперечить моральним нормам.

Крім того, досить велике значення має освіченість населення, що разом із сформованою системою «соціального контролю», можливістю досить широкого впливу громадськості на ОМС та незалежними ЗМІ ставить недоброчесних чиновників в кут та унеможливорює реалізацію корупційних правопорушень. Також варто додати, що контроль над діяльністю ОМС здійснює як державна влада, так і громадськість.

В свою чергу, задля забезпечення інтересів ОМС існує Асоціація місцевих і регіональних органів самоврядування Фінляндії (AFLRA), наявність якої свідчить про наявність діалогу між державною владою та муніципалітетами, що також позитивно впливає на рівень корупції. Взагалі задоволення потреб ОМС, або їх представників, шляхом встановлення гідної заробітної плати, «соціального пакету» та інших пільг, дозволяє уникнути низці корупційних правопорушень, наприклад зловживання службовим становищем, привласнення тощо [11, с. 75].

Розглянувши фінську систему органів місцевого самоврядування та шляхи запобігання у ній корупції, можемо зробити висновок. Приклад Фінляндії демонструє українському суспільству першооснову для запобігання корупції, а саме морально-етичні принципи, що повинні бути виховані, як у пересічного громадянина, так і у представників державної, або публічної влади. Як ми бачимо, навіть незважаючи на відсутність спеціальних антикорупційних органів та законодавства – серед ОМС Фінляндії майже не зустрічається корупція, а причиною цього є етика, повага

до власної роботи, неповага до зловживань та недоброчесності.

Отже, проаналізувавши практичний досвід побудови ефективної системи ОМС та дієвої антикорупційної політики у трьох країнах Європейського Союзу, можемо зробити висновок, що антикорупційні заходи, які були запроваджені у наведених країнах можуть бути корисними і в Україні, зокрема: створення індивідуальних карток послуг в яких будуть передбачені послуги та обов'язки, що покладаються на певну інституцію, або представника ОМС; впровадження принципу одна людина – одна справа»; підвищення рівня моральної свідомості представників органів місцевого самоврядування шляхом впровадження кодексів честі та інших морально-виховних заходів; комплексне розширення просвітницької діяльності з цього питання як на рівні громадськості, так і на рівні місцевої влади; інтеграція громадського суспільства до контролю діяльності ОМС; реалізації принципу прозорості органів місцевого самоврядування наведеними вище шляхами.

У підсумку можемо погодитися із твердженнями наведеним у статті Головкина Б. М., Мельника М. І. та Трепака В. М., яке полягає у необхідності встановлення жорстких етичних норм задля запобігання корупції серед посадових осіб, використання досвіду зарубіжних країн у сфері антикорупційної діяльності, а також необхідності комплексного розв'язання такої масштабної загальнонаціональної проблеми як корупція, лише шляхом сумлінної співпраці органів державної влади та інститутів громадського суспільства [16, с. 118].

Наявність корупційних проявів в системі органів місцевого самоврядування викликає низку негативних наслідків, що були окреслені на початку статті. Саме тому, ця проблема залишається актуальною та потребує подальшого дослідження, аналізу та остаточного розв'язання.

Список використаних джерел

1. Пехота Є. Побудова ефективної системи органів місцевого самоврядування як крок до демократизації: досвід ЄС: матеріали наук.-практ. конф., присвяч. Дню Європи, 220-річчю Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого та 5-річчю каф. права Європ. Союзу. Харків: Право. 2024. С. 200–204.
2. Пехота Є. В. Конституційно-правовий статус органів місцевого самоврядування: унеможливлення корупційних ризиків: матеріали Міжнародної мультидисциплінарної наукової інтернет-конференції. Львів: ФО-П Шпак В. Б. *Вісімдесят п'яти економіко-правові дискусії. Серія: Соціальні та гуманітарні науки*. 2024. С. 41–43.
3. Головкін Б. М. Віктимність як основна категорія віктимології. *Журнал східноєвропейського права*. 2015. № 20. С. 6–13.
4. Антикорупційний портал Національного агентства з питань запобігання корупції. URL: <https://antycorportal.nazk.gov.ua/>
5. Єдиний звіт про осіб, які вчинили кримінальні правопорушення за січень-квітень 2024 року. Офіс Генерального прокурора. URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/pro-osib-yaki-vchinili-kriminalni-pravoporushennya-2>
6. Рибак А. І. Державна політика боротьби з корупцією у Польщі: нормативно-інституційний аспект. Київ: ВІР УАН. 2011. Випуск 50. С. 717–725.
7. Таволжанський О. В. Цифровізація публічних послуг як основний інструмент протидії корупції. Запобігання корупції приватному секторі: матеріали наук.-практ. онлайн «круглого столу», присвяченого 25-річчю із дня створення НДІ вивчення проблем злочинності та 95-річчю із дня народження акад. Володимира Сташиса (м. Харків, 1 лип. 2020 р.). Харків: Право. 2020. С. 134–136.
8. Головкін Б. М. Причинність у системі детермінації злочинності. *Теорія і практика правознавства*. 2014. Вип. 1 (5). С. 5–6.
9. Головкін Б. М. Роль антикорупційної освіти в системі заходів запобігання корупції. *International scientific and practical conference “New challenges of legal science in Ukraine and EU countries”*. Miskolc: Izdevnieciba “Baltija Publishing”. 2019. 464 с.
10. Tavolzhanskyi O., Shevchenko A., Cherneha A., Minakova Y., & Mozhechuk L. Anti-Corruption Legislation of Certain Member States of the European Union: Theory and Practice. *Pakistan Journal of Criminology*. 2023. Vol 15, Issue 1. P. 31–48.
11. Хабарова Т. В. Зарубіжний досвід запобігання корупції. Харків: Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Право. 2019. Вип. 27. С. 71–77.
12. Чернеженко О. М. Місцеве самоврядування у скандинавських країнах ЄС. *Eurasian Academic Research Journal*. 2018. № 4 (22). С. 31–39.
13. Official website of the Danish Parliament (Folketinget). URL: <https://www.thedanishparliament.dk/>
14. Марціась І. Зарубіжний досвід управління фінансовими ресурсами місцевого самоврядування. Тернопіль: ЗУНУ. 2024. Вип. 1. С. 118–121.
15. Сиромятнікова М. С. Щодо питання про зарубіжний досвід забезпечення запобігання правопорушенням, пов'язаним з корупцією: *The 3rd International scientific and practical conference “Modern research in science and education” (November 9–11, 2023)*. BoScience Publisher, Chicago, USA. 2023. С. 1077–1080.
16. Holovkin, B. M., Melnyk, M. I., & Trepak, V. M. Current state and trends in the development of legislation to prevent corruption. *Informatologia*. 2022. 55(1–2). P. 110–120.

Таволжанський О. В., Пехота Є. В. Запобігання корупції серед органів місцевого самоврядування: досвід країн Європейського Союзу

У статті розглядається проблема запобігання корупції серед органів місцевого самоврядування (далі ОМС). Внаслідок аналізу даних Національного агентства запобігання корупції були визначені основні корупційні ризики, власниками яких є українські

ОМС. Також були окреслені негативні наслідки, що виникають внаслідок корупції серед органів публічної влади.

В процесі дослідження було також проаналізовано Єдиний звіт про осіб, які вчинили кримінальні правопорушення за січень-липень 2024 року розміщений на сайті Генеральної прокуратури, згідно з яким в зазначений період часу, представниками ОМС було здійснено загалом 34 корупційні правопорушення за статтями 191 Кримінального Кодексу (далі КК) України, 210 КК України, 364 КК України, 365-2 КК України та 369-2 КК. Ці дані підтверджують тезу про неефективність системи ОМС та наявність в ній корупції.

Для вироблення оптимальних шляхів запобігання наявних в системі ОМС корупційних проявів, автори досліджують й аналізують праці інших науковців, законодавство європейських країн, що мають успішний досвід запобігання корупції, а також побудови ефективної системи органів місцевого самоврядування, серед них Республіка Польща, Королівство Данія та Республіка Фінляндія (Суомі).

Внаслідок дослідження польської антикорупційної політики та процесу формування доброчесної системи ОМС було виокремлено певні заходи запобігання корупції у цій сфері, що були б корисним для України. Серед них запровадження кодексів честі для представників публічної влади, проведення курсів з підвищення кваліфікації, різноманітних тренінгів про шкідливість корупції, надання органам публічної влади конкретного списку повноважень («картка послуг»), тощо.

Також було досліджено досвід боротьби з корупцією у двох найменш корумпованих країнах світу (за даними Transparency International) – Королівства Данії та Республіки Фінляндія. Дослідивши законодавство та політику вищезгаданих держав, було виявлені відмінності між українськими методами боротьби з корупцією та методами цих країн, внаслідок чого було окреслено шляхи інтеграції цих методів в українську антикорупційну політику та підкреслено їх ефективність у застосуванні.

На думку авторів, надзвичайно важливим є використання досвіду провідних держав у сфері запобігання корупції серед органів місцевого самоврядування. Наведені в статті методи боротьби можуть сприяти побудові ефективної, доброчесної системи ОМС, що дозволить запобігти низці негативних наслідків наведених у статті.

Ключові слова: запобігання корупції, органи місцевого самоврядування, антикорупційна політика, кримінальне право, публічна влада.

Tavolzhansky O., Pekhota E. Prevention of corruption among local self-government bodies: experience of the European Union States

The article discusses the problem of preventing corruption among local self-government bodies (hereinafter referred to as LSG). As a result of the analysis of the data of the National Agency for the Prevention of Corruption, the main corruption risks owned by Ukrainian local self-government bodies were identified. The negative consequences arising from corruption among public authorities were also outlined. In the course of the study, the Unified Report on Persons Who Committed Criminal Offenses for January–July 2024 posted on the website of the Prosecutor General's Office was also analyzed, according to which, during the specified period of time, representatives of local self-government bodies committed a total of 34 corruption offenses under Articles 191 of the Criminal Code (hereinafter referred to as the Criminal Code) of Ukraine, 210 of the Criminal Code of Ukraine, 364 of the Criminal Code of Ukraine, 365-2 of the Criminal Code of Ukraine and 369-2 of the Criminal Code. These data confirm the thesis about the inefficiency of the local self-government system and the presence of corruption in it. In order to develop optimal ways to prevent corruption in the local self-government system, the authors study and analyze the works of other scholars, the legislation of European countries that have successful experience in preventing corruption, as well as building an effective system of local self-government bodies, including the Republic of Poland, the Kingdom of Denmark and the Republic of Finland (Suomi).

As a result of the study of the Polish anti-corruption policy and the process of forming an honest system of local self-government bodies, certain measures to prevent corruption

in this area have been identified, which would be useful for Ukraine. Among them are the introduction of honor codes for public authorities, refresher courses, various trainings on the harmfulness of corruption, providing public authorities with a specific list of powers ("service card"), etc.

The experience of combating corruption in the two least corrupt countries in the world (according to Transparency International) – the Kingdom of Denmark and the Republic of Finland – was also studied. Having studied the legislation and policies of the above-mentioned countries, the differences between the Ukrainian methods of combating corruption and the methods of these countries were identified, as a result of which the ways of integrating these methods into the Ukrainian anti-corruption policy were outlined and their effectiveness in application was emphasized.

According to the authors, it is extremely important to use the experience of leading countries in the field of preventing corruption among local self-government bodies. The methods of struggle presented in the article can contribute to the construction of an effective, honest system of local self-government, which will prevent a number of negative consequences presented in the article.

Key words: prevention of corruption, local self-government bodies, anti-corruption policy, criminal law, public authority.